

WAAROM DEZE FOTOTENTOONSTELLING?

De tentoonstelling 'Biodiversiteit in de provincie Antwerpen' – Countdown 2010' zet op een artistieke wijze een aantal voor de provincie Antwerpen belangrijke soorten in de kijker.

'Biodiversiteit' verwijst naar de verscheidenheid aan leven op aarde. De verscheidenheid van levensgemeenschappen en dus ook van planten en dieren, zwammen en micro-organismen neemt alarmerend af. De mens gebruikt steeds meer de natuurlijke rijkdommen op aarde waardoor levensgemeenschappen en soorten bedreigd geraken. Tijd dus voor actie! In 2001 hebben de Europese landen afgesproken om het biodiversiteitsverlies te stoppen.

In 2004 is de campagne 'Countdown 2010' gestart met als streefdoel het stoppen van het verlies aan biodiversiteit tegen 2010.

Ook in ons dichtbevolkt Vlaanderen gaat het niet zo goed met een aantal soorten. Een aantal diersoorten zijn Rode-Lijstsoorten geworden. Zij zijn 'met verdwijnen bedreigd', 'bedreigd' of 'kwetsbaar' geworden. Deze Rode Lijst wordt door Vlaamse wetenschappers op geregelde tijdstippen op een objectieve basis geactualiseerd.

De provincie Antwerpen heeft in haar provinciaal natuurontwikkelingsplan een lijst van aandachtsoorten opgenomen waar zij de komende jaren in haar beleid de nodige aandacht aan zal besteden. Met een aantal van deze provinciale aandachtsoorten maak je kennis in deze tentoonstelling.

Naast bedreigde soorten komen er in deze fototentoonstelling ook enkele beelden voor van soorten die niet bedreigd zijn maar een wat aparte plaats innemen als het om biodiversiteit gaat bv. de tilgerspin, de ringslang, de ijsvogel, de steenuil, de rode eekhoorn, struikhei, ...

Geniet alvast van de mooie beelden!

Voor meer info over biodiversiteit kan je op volgende websites terecht:
www.biodiversity.be | www.bombylius.be
www.provant.be/PNOP | www.inbo.be

ADDER

Vipera berus

Foto: Hugo Van Besauw

LEEFOMGEVING EN VINDPLAATS

De adder is de enige giftige slang in Vlaanderen. Mensen worden echter zelden gebeten. Deze soort is levendbarend, de eieren ontwikkelen volledig in het moederlichaam. Het is een dagactieve slang die bij voorkeur een lichaamstemperatuur heeft van 30-35°C. Ze regelen hun temperatuur door zich te laten opwarmen door de zon of zich in de schaduw te houden.

De adder komt in Vlaanderen enkel voor in de provincie Antwerpen, in en nabij heidegebieden. In de Antwerpse Kempen zijn er drie vindplaatsen bekend.

BEDREIGING EN BESCHERMING

De huidige vindplaatsen van adders moeten beschouwd worden als de laatste resten van een grote groep populaties die vroeger in de Antwerpse Kempen voorkwamen. De achteruitgang van de adder in Vlaanderen is te wijten aan het verdwijnen en versnipperen van geschikte leefgebieden. Rode Lijst: met uitsterven bedreigd; provinciale aandachtsoort.

GEKRAAGDE ROODSTAART

Phoenicurus phoenicurus

Foto: Bernard Castelein

LEEFOMGEVING EN VINDPLAATS

De gekraagde roodstaart preferiert open tot halfopen bossen, bosranden en kapvlakten. Ook in grotere tuinen, parken en open gebieden met verspreide bosjes kan je de soort regelmatig zien.

De gekraagde roodstaart is een trekvogel, die overwintert ten zuiden van de Sahara. De eerste vogels komen aan rond begin april. Het broeden begint in mei, vaak worden er twee legfels grootgebracht.

De gekraagde roodstaart is een vrij talrijke broedvogel in Vlaanderen. 70% van de volledige Vlaamse populatie is te vinden in de Antwerpse Kempen.

BEDREIGING EN BESCHERMING

Sinds de jaren 60 en 70 kende de soort een achteruitgang als broedvogel. De daling in aantallen is o.a. te wijten aan de verdwijning van bepaalde biotopen (oude knobbenrijen in landbouwgebied, boomgaarden, ...). Rode Lijst: kwetsbaar; provinciale aandachtsoort.

HEIKIKKER

Rana arvalis

Foto: Hugo Van Besauw

LEEFOMGEVING EN VINDPLAATS

De heikikker wordt zelden groter dan 6 cm. Tijdens de paartijd hebben de mannetjes enkele dagen een blauwe kleur. De heikikker leeft in laagveengebieden, voedselarme moerassen en gebieden waar er vochtige heide groeit. In Vlaanderen komt de heikikker enkel voor in de provincies Antwerpen en Limburg.

BEDREIGING EN BESCHERMING

De biotopen waar hij voorkomt zijn de laatste eeuw sterk in oppervlakte afgenomen. Rode Lijst: zeldzaam; provinciale aandachtsoort.

BEEKROMBOUT

Gomphus vulgatissimus

Foto: Hugo Van Besauw

LEEFOMGEVING EN VINDPLAATS

De beekrombout vliegt vroeg in het jaar, vanaf begin mei tot in juli, en is vooral te vinden bij schone beken en langzaam stromende rivieren. Door zijn opvallende kleurenpatroon is hij moeilijk over het hoofd te zien. Het lichaam is zwart en geel. Het is de enige rombout met geheel zwarte poten. In Vlaanderen vind je de beekrombout in het oostelijk deel van de Antwerpse Kempen en de Limburgse Maasvallei.

BEDREIGING EN BESCHERMING

De beekrombout is een bedreigde libel in Vlaanderen. De kanalisatie van beken en waterverontreiniging hebben de aantallen doen slinken. Rode Lijst: bedreigd; provinciale aandachtsoort.

IJSVOGEL

Alcedo atthis

Foto: David Pattyn

LEEFOMGEVING EN VINDPLAATS

De ijsvogel is een kleine, compacte en fel gekleurde vogel met relatief grote kop en snavel. Afhankelijk van hoe streng de winter is, is hij een standvogel of trekvogel. De ijsvogel komt vooral tegen bij beken, rivieren, kanalen en allerlei stilstaande waters. Bovenhangende takken aan visrijke en zuivere waterpartijen zijn een ideale uitvalbasis voor het jagen op vis.

De ijsvogel is een vrij talrijke broedvogel in Vlaanderen. In de provincie Antwerpen is hij vooral te vinden aan de Kempische kanalen, aan oude kleiputten in de Antwerpse Kempen en in de for tengordel rond Antwerpen.

BEDREIGING EN BESCHERMING

Door watervervuiling en door strenge winters kunnen de aantallen erg dalen. De soort kan zich gelukkig snel herstellen door het grootbrengen van twee tot drie legfels per jaar. Volgens de Rode Lijst is de soort niet bedreigd. Provinciale aandachtsoort.

De uitleenbare fototentoonstelling is een gezamenlijke realisatie van

de **Bond Verantwoorde Natuur** Fotografie vzw (BVNF) en de **ANTwerpse KOepel voor NATuurstudie (ANKONA)**

WAT IS ANKONA?

De Antwerpse Koepel voor Natuurstudie (ANKONA) verenigt iedereen die interesse heeft voor en zich bezighoudt met natuurstudie in de provincie Antwerpen. Zowel vrijwilligers, verenigingen als wetenschappers zijn welkom. De koepel wordt door de Provincie Antwerpen ondersteund.

Wij bieden ook een forum aan allen die interesse hebben voor natuurstudie. Activiteiten, waarnemingen, studies kunnen bekendgemaakt worden via onze website of ons gratis driemaandelijkse tijdschrift 'AN Tenne'. Verder streven wij ernaar om natuurstudie in de provincie Antwerpen te stimuleren en te ondersteunen.

VOOR MEER INFO:
ANKONA-secretariaat (PIH – Natuurcel)
Kronenburgstraat 45, 2000 Antwerpen
tel. 03 259 12 75
ANKONA@pih.provant.be
www.ankona.be

WAARVOOR STAAT BVNF vzw?

Bond Verantwoorde Natuur Fotografie
Fotografie met een hart en respect voor natuur

Een vereniging in Vlaanderen van 250 natuurfotografen. We fotografieren enkel natuur waar die spontaan en vrij voorkomt. We vermijden de natuur te verstoren. BVNF staat open voor iedereen die graag natuur fotografeert. In 2005 bestonden we 25 jaar.

WAT DOEN WE ?

- Maandelijks bijeenkomsten met projectie van eigen beelden houden
- Tijdschrift 'Objectief' uitgeven
- Fototentoonstelling ter beschikking stellen
- Beelden voor publicaties aanbieden
- Om de 3 jaar een natuurfotografie-festival organiseren

MEER INFO OF LID WORDEN?
info@bvnf.be
www.bvnf.be

GENTIAANBLAUWTJE

Maculinea alcon

Foto: Hugo Van Besauw

LEEFOMGEVING EN VINDPLAATS

Het gentiaanblauwtje heeft een zeer boeiende levenswijze. Zij heeft bepaalde miersoorten nodig, die haar larven verzorgen. Dit betekent dat de geschikte leefomgeving ook bepaald wordt door de aanwezigheid van deze mieren. Enkel op klokjesgentiaan worden de eitjes afgezet. Deze waardplant van het gentiaanblauwtje wordt in Vlaanderen als bedreigd beschouwd.

Het gentiaanblauwtje komt voor op natte heide, vochtig heischraal grasland en blauwgrasland. In Vlaanderen kan men ze enkel terugvinden in de provincies Antwerpen en Limburg.

BEDREIGING EN BESCHERMING

Het voorkomen van het gentiaanblauwtje is in Vlaanderen momenteel beperkt tot 11 kleine populaties. Zonder gerichte beschermingsmaatregelen zal het gentiaanblauwtje waarschijnlijk op korte termijn uit de provincie Antwerpen verdwijnen. Rode Lijst: bedreigd; provinciale aandachtsoort.

KLEINE VEENBES

Vaccinium oxycoccos

Foto: Marc De Clerck

LEEFOMGEVING EN VINDPLAATS

Kleine veenbes groeit in natte heide op zure, voedselarme en natte veengrond.

De soort komt in Vlaanderen uitsluitend voor in de Antwerpse en Limburgse Kempen. Kleine veenbes is een fraai, kruipend plantje dat enkel te vinden is in goed gestructureerde vochtige heide. Vaak groeit het plantje daar in grote veenmossensens, niet zelden samen met lavendelheide. Het biotoop van kleine veenbes is erg kwetsbaar en is alleen nog optimaal ontwikkeld in grote reservaatgebieden. De in de keuken gebruikte veenbes is de vrucht van een verwante, Amerikaanse soort.

BEDREIGING EN BESCHERMING

Bescherming van het leefgebied vochtige heide behoort tot de hoogste prioriteit in de provincie Antwerpen. Rode Lijst: zeer zeldzaam.

HEIDEBLAUWTJE

Plebeius argus

Foto: Hugo Van Besauw

LEEFOMGEVING EN VINDPLAATS

Het heideblauwtje is vooral te vinden op heideterreinen waar zowel vochtige als droge heide aanwezig zijn. Na de paring zetten de wijfjes eitjes af in de buurt van mierenesten. De rupsen van deze vlinder leven namelijk nauw samen met mieren die worden aangetrokken door de zoete stof die de rupsen afscheiden. Ook de pop van het heideblauwtje wordt bezocht door mieren en vaak bouwen mieren hun nest rond de plaats waar de pop zich bevindt. In Vlaanderen is de verspreiding van het heideblauwtje beperkt tot de Kempen (Antwerpen en Limburg).

BEDREIGING EN BESCHERMING

De voornaamste oorzaken van de achteruitgang van het heideblauwtje zijn het verdwijnen van heideterreinen en het vergrassen van de heide. Natuurbeheer voor het heideblauwtje moet zorgen voor verjonging van gewone dophei en struikhei. Rode Lijst: kwetsbaar.

HEIDESABELSPRINKHAAN

Melipotera brachyptera

Foto: Hugo Van Besauw

LEEFOMGEVING EN VINDPLAATS

In Vlaanderen is de heidesabelsprinkhaan te vinden waar er heidevelden zijn, dus vooral in de Kempen. In de provincie Antwerpen komt de soort vooral in het noorden en noordoosten voor. De heidesabelsprinkhaan leeft in zowel natte als vrij droge heide, maar ook in een dichte pijpenstrootjesgrasmat is de soort niet zeldzaam. In andere biotopen is ze zeldzamer, bijvoorbeeld in ruige grasvegetaties langs spoorwegen of zelfs langs prikkeldraden. De heidesabelsprinkhaan is een alleseter. Hij voedt zich liefst met knoppen, zaaddozen en zachte insecten. De soort kan niet vliegen, maar kan zich goed al lopend verplaatsen.

BEDREIGING EN BESCHERMING

Door het verdwijnen van geschikte leefgebieden is de soort op sommige plaatsen verdwenen. De heidesabelsprinkhaan lijkt over het algemeen achteruit te gaan in Vlaanderen. Rode Lijst: zeldzaam; provinciale aandachtsoort.

STRUIKHEI

Calluna vulgaris

Foto: Bernard Castelein

LEEFOMGEVING EN VINDPLAATS

Struikhei is de meest opvallende soort van droge heide. De overvloedige bloei in september zorgt voor de overbekende 'purperen' hei. In Vlaanderen komt struikhei vooral voor in Limburg en Antwerpen. Droge heide en dus ook struikhei, komt in Vlaanderen nog vrij veel voor, maar optimaal ontwikkelde droge heide is vrijwel beperkt tot reservaten en militaire domeinen. Struikhei verdwijnt meer en meer uit het landbouwgebied, waar het nog zelden in schrale bermen voorkomt.

BEDREIGING EN BESCHERMING

De droge heide wordt bedreigd door verbossing en vergrassing met bochtige smele en pijpenstrootje. Ook plagen van het heidehaantje kunnen ernstige schade toebrengen. Hoewel struikhei sterk achteruit gaat in Vlaanderen, komt ze niet voor op de Rode Lijst, vermits het nog steeds een algemene soort is. Bescherming van droge heide behoort tot de hoogste prioriteit in de provincie Antwerpen.

WATERAARDBEI

Comarum palustre

Foto: Hugo Van Besauw

LEEFOMGEVING EN VINDPLAATS

Wateraardbei groeit in voedselarme verlandingsvegetaties op natte venige bodem, bv. aan de rand van vennen.

Ze komt in Vlaanderen vrijwel uitsluitend voor in de Kempen (Antwerpen en Limburg).

BEDREIGING EN BESCHERMING

Voedselarme biotopen staan in Vlaanderen overal zeer sterk onder druk wegens versnippering, verdroging en vermessing. Ook de fraaie wateraardbei gaat gevoelig achteruit, hoewel deze soort nog lang kan standhouden als zijn groeiplaats is gedegradeerd. Omdat deze plant enkel in de Kempen voorkomt heeft de bescherming van zijn leefgebied in de provincie Antwerpen de hoogste prioriteit.